

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 89/2019-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Jurajom Berčom, Zimná 59, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane a ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 204/2017 z 26. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane a ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 204/2017 z 26. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 203/2015 domáhala proti žalovanému – [REDAKOVANÉ] Sídliisko [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], uloženia povinnosti žalovanému písomne sa jej ospravedlniť oznamom zverejneným v televízii TA3 a TV JOJ za neoprávnený zásah do jej osobnostných práv spočívajúci v nadmernom hluku z kotolne a zároveň zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 29 020 € s príslušenstvom.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 203/2015-80 z 21. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľky s odôvodnením, že vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že konanie žalovaného nevykazuje znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv sťažovateľky, žalovaný hlučnosťou kotolne neznižuje dôstojnosť a vážnosť sťažovateľky, zásah nie je neoprávnený a objektívne nie je spôsobilý privodiť sťažovateľke závažnú ujmu. Tým nebola splnená základná podmienka, a to zásah do osobnej integrity sťažovateľky zo strany žalovaného, preto okresný súd návrh v celom rozsahu zamietol.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania podaného zo strany sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 5 Co 290/2016 zo 6. júna 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s odôvodnením, že sa plne stotožňuje so záverom vysloveným okresným súdom v napadnutom rozsudku, ktorý je vecne správny. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a zároveň uviedol, že na tom nič nemení ani odvolanie, v ktorom sa iba opakujú skutočnosti uvádzané počas konania na súde prvej inštancie a s ktorými sa okresný súd výstižne a presvedčivo vysporiadal.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za arbitrárny a nepreskúmateľný z dôvodu, že okresný súd bez ďalšieho rozhodol, že nadmerná hlučnosť z kotolne pod jej bytom nie je spôsobilá zasiahnuť do jej osobnostných práv, najmä práva na ochranu zdravia, cti a ľudskej dôstojnosti. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd sám nedisponuje odbornými znalosťami na to, aby mohol túto okolnosť bez ďalšieho dokazovania posúdiť. Z tohto dôvodu sťažovateľka navrhla vykonať rozsiahle dokazovanie (výsluch svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ku skutočnostiam týkajúcim sa intenzity hluku a zásahu tohto hluku do osobnostných práv sťažovateľky, výsluch svedka [REDAKOVANÉ], príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Levoča k okolnostiam správania člena rodiny [REDAKOVANÉ] k sťažovateľke, pripojenie spisu Stavebného úradu mesta Levoča k okolnostiam konania o vydanie stavebného povolenia na predmetnú kotolňu, zabezpečenie nahrávky relácie [REDAKOVANÉ] z 19. februára 2016 a 25. februára 2016 k okolnostiam zásahu do osobnostných práv sťažovateľky, zabezpečenie spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Poprad, odboru kriminálnej polície, vykonanie ohliadky na mieste samom, vyžiadanie odbornej správy z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva o tom, či hluk z prevádzky kotolne je spôsobilý zasiahnuť zdravie sťažovateľky, výsluch svedka [REDAKOVANÉ] ktorý ako znalec vyhotovoval znalecký posudok k intenzite hluku v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 200/2010, výsluch svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá bola súčasťou tímu vyhotovujúceho znalecký posudok, k otázke manipulovania s hlukomerom), ktoré však okresný súd nevykonal. Sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že v prípade, ak by okresný súd vykonal ňou navrhované dokazovanie, nemohol by prijať záver, že dlhodobé prekračovanie maximálnej povolenej hladiny hluku v byte sťažovateľky nie je spôsobilé zasiahnuť jej zdravie.

6. Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Existenciu tejto vady videla sťažovateľka predovšetkým v tom, že okresný súd a krajský súd nevykonali ňou navrhnuté dôkazy na zistenie skutkového

stavu. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol, pretože nevzhliadol dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

7. Za zásah do označených práv (bod 1) sťažovateľka považuje skutočnosť, že vo veci konajúce súdy *„nevykonali žiadne dokazovanie a bez ďalšieho rozhodli, že zásah zo strany žalovaného nie je protiprávny“* a že nie je spôsobilý privodiť sťažovateľke ujmu.

8. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý s účinnosťou od 1. marca 2019 upravuje konanie pred ústavným súdom. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti,

ktorá bola doručená ústavnému súdu 20. decembra 2018, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

III.

14. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol sťažovateľkou podané dovolanie, pretože nevzhliadol dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

16. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

18. Sťažovateľka namieta, že hoci v konaní vedenom okresným súdom navrhla vykonanie celého radu dôkazov podstatných pre rozhodnutie vo veci samej, neboli tieto dôkazy vykonané, pričom krajský súd sa s postupom a rozhodnutím okresného súdu stotožnil a nenapravil to ani najvyšší súd, ktorý dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné.

19. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka napáda len rozhodnutie dovolacieho súdu, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania podrobil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu prieskumu z ústavne významných hľadísk, pričom sa sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacou námietkou sťažovateľky, ktorou odôvodňovala prípustnosť dovolania pre existenciu vady odvolacieho konania v súlade s § 420 písm. f) CSP.

20. V súvislosti s preskúvaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vo svojej podstate otázkou zákonnosti a spôsob jej riešenia sám osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv (napr. II. ÚS 324/2010).

21. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 420 písm. f) CSP sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.), no v prerokovávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by sťažovateľke bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Najvyšší súd zároveň s odkazom na judikatúru ústavného súdu uviedol, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz

na jeho vykonanie. V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uviedol: „Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (pozr. § 120 ods. 1 O.s.p., teraz § 185 C.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) C.s.p., lebo týmto postupom súd neznemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je spôsobilé založiť ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, pretože do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).“

Najvyšší súd tiež dodal, že keďže krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, považoval ho za vecne správny a v celom rozsahu sa stotožnil aj s jeho odôvodnením, nebol daný dôvod na opakovanie či dopĺňanie dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie v zmysle § 384 ods. 1 a 2 CSP.

22. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd dostatočným spôsobom reagoval na ťažiskovú námietku sťažovateľky týkajúcu sa nevykonania ňou navrhnutých dôkazov súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

23. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti iba opakuje, že podľa jej názoru ňou navrhnuté a súdom nevykonané dôkazy boli pre rozhodnutie vo veci samej potrebné. Nijako však nepolemizuje so zásadným právnym názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého takáto námietka nie je spôsobilým dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Za určitých okolností by bolo možné uvažovať o prípadnej prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v prípade, ak by konajúci súd, ktorý vykonanie navrhnutých dôkazov neakceptoval, tento svoj postup neodôvodnil. Z § 220 ods. 2 CSP totiž vyplýva

povinnosť súdu uviesť v odôvodnení rozsudku *inter alia*, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy.

25. O takýto prípad však v danej veci celkom zjavne nejde. Ústavný súd si zaobstaral a aspoň rámcovo sa oboznámil aj s rozsudkom súdu prvej inštancie, pričom sa presvedčil o tom, že okresný súd mimoriadne starostlivo a podrobne (bod za bodom) vysvetlil, prečo nepovažoval jednotlivé dôkazné návrhy sťažovateľky za potrebné, resp. nevyhnutné pre svoje rozhodovanie. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na to, že sťažovateľka sa v podanej ústavnej sťažnosti ani len nepokúša správnosť týchto úvah okresného súdu vyvrátiť či aspoň spochybniť.

26. Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovou dovolacou námietkou (spočívajúcou v znemožnení realizácie procesných práv sťažovateľky nevykonaním ňou navrhovaných dôkazov zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, pozn.), ktorú sťažovateľka uplatnila vo svojom dovolaní smerujúcom proti rozsudku krajského súdu, pričom právne závery, ktoré k nej zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi jeho obsahom a základným právom sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť porušenie označených práv po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Ústavný súd považuje za potrebné tiež ozrejmiť, že právna vec sťažovateľky bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné

obdobie sudkyne ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. Z tohto dôvodu bola táto vec s účinnosťou od 26. apríla 2019 v súlade s čl. X ods. 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu, ktorý v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce pracuje v druhom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia, ktorý predbežne prerokoval túto ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2019